

DICCON *BEWES*

«Οι Ελβετοί, σκαντζόχοιροι;
Διαφωνώ. Είναι σαν τις καρύδες»

Όπως πάντα τίποτα δεν δείχνει ικανό να διαταράξει την ευτυχή μακαριότητα της Ελβετίας. Ούτε κι αυτή ακόμα η πανευρωπαϊκή κρίση που μαίνεται γύρω της καταστρέφοντας κράτη, τσακίζοντας κοινωνίες. Πώς το καταφέρνει; Ισως γιατί των ελβετών οι κοινότητες φτιάχνουν άλλον γαλαξία. Το εξηγεί στη συνέντευξή του εκτενώς και με τη ματιά ενός «ξένου» ο Βρετανός Ντίκον Μπιους, κάτοικος Βέρνης τα τελευταία 8 χρόνια και συγγραφέας του μπεστ σέλερ «Swiss Watching». Γι' αυτόν, το κλειδί της ελβετικής επιτυχίας περικλείεται σε δύο μόλις λέξεις: άμεση δημοκρατία.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ
**ΣΠΥΡΟ
ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ**
(spysun04@gmail.com)

Ποιος είναι

Ο 45χρονος άγγλος ταξιδιωτικός συγγραφέας Ντίκον Μπιους αποφοίτησε από το London School of Economics, με ειδικότητα στις διεθνείς σχέσεις. Δούλεψε για δέκα χρόνια στο φημισμένο ταξιδιωτικό περιοδικό «Lonely Planet» όπως και στο «Holiday Which». Από το 2005 εγκαταστάθηκε μόνιμα στη Βέρνη της Ελβετίας, όπου αρχικά έγινε μάντζερ του βιβλιοπωλείου Stauffacher για να ασχοληθεί στη συνέχεια σε μόνιμη βάση με το γράψιμο. Είναι μέλος της δημόσιας επιτροπής του Swissinfo, του ελβετικού BBC, και συμμετέχει σε ραδιοφωνικές εκπομπές της χώρας. Στο σάιτ του www.dicconbewes.com παρέχει περισσότερες πληροφορίες για τη χώρα. Τον Οκτώβριο θα κυκλοφορήσει το νέο του βιβλίο για την ιστορία του τουρισμού της Ελβετίας («Slow Train to Switzerland»). Λατρεύει τις ελβετικές σοκολάτες.

Μια πρώην πάμφτωχη και μικρή ευρωπαϊκή χώρα παραμένει ακόμη και σε αυτήν την εποχή, της μεγάλης κρίσης στην Ευρώπη, σφριγηλή, πρωτοπόρος και πλούσια. Πλούσια σε χρήμα, ιδέες και πράξεις. Και δημοψηφίσματα. Μιλάμε για την Ελβετία βέβαια που, λόγω και του επτασφράγιστου τραπεζικού της συστήματος, βρίσκεται σήμερα στο στόχαστρο αρνητικών επιθέσεων από τα διεθνή ΜΜΕ. Ένας Άγγλος, που κατοικεί μόνιμα τα τελευταία χρόνια στη χώρα των ρολογιών και της σοκολάτας, ο 45χρονος Ντίκον Μπιους, κυκλοφόρησε το 2010 το βιβλίο με τίτλο «Swiss Watching», που έγινε μπεστ σέλερ στη χώρα. Μιλήσαμε μαζί του για την Ελβετία, τους ποικίλους μύθους της και τον ιδιαίτερο τρόπο σκέψης και πράξης των κατοίκων της, στοιχεία που δικαίως της προσδίδουν το χαρακτήρα μιας «χώρας-περίπτωση».

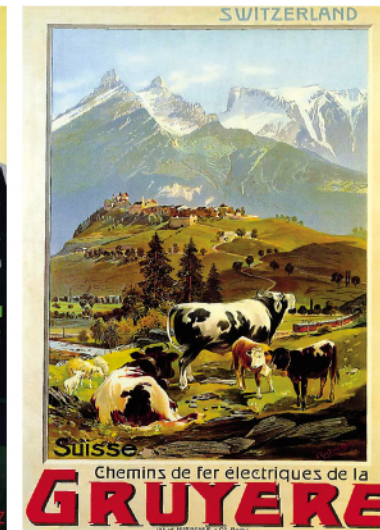
Το βιβλίο σας κοπιά κατάματα τα στερεότυπα και τους μύθους για τους Ελβετούς και τις δημιουργίες τους. Πόση σχέση έχουν με την πραγματικότητα; «Τα περισσότερα στερεότυ-

πα για τους Ελβετούς αληθεύουν. Είναι άνθρωποι ακριβείς, μετριοπαθείς, πειθαρχημένοι (με αυστηρό διαχωρισμό μεταξύ δουλειάς και διασκέδασης) και με κάποια καχυποψία προς τους ξένους. Επίσης, είναι ιδιαίτερα τοπικιστές και για αυτό καχύποπτοι προς τους συμπολίτες τους από άλλα καντόνια. Οι ίδιοι αισθάνονται άνετα με αυτά τα στερεότυπα που τους αποδίδουν. Κάποιοι λένε ότι έχουν τη νοοτροπία του σκαντζόχοιρου. Διαφωνώ. Όπως τονίζω, η ελβετική νοοτροπία είναι σαν μια καρύδα. Είναι σκληροί όταν τους πρωτοσυναντάς, καθώς η ιδιαιτερότητα έχει μεγάλη αξία γι' αυτούς. Όσο σε γνωρίζουν, όμως, ανοίγονται και αν σε κάνουν φίλο, γίνονται φίλοι μαζί σου για μια ζωή.

«Η χώρα έχει αποκτήσει κακή φήμη τον τελευταίο καιρό λόγω του γνωστού απορρήτου του τραπεζικού της συστήματος. Αλλά αυτό είναι κάτι νέο. Η Ελβετία υπάρχει πολύ περισσότερα χρόνια από ό,τι το τραπεζικό της σύστημα. Μόλις το 1930 ψηφίστηκε ο νόμος για το τραπεζικό απόρρητο. Η ουδετερότητά τους ήταν ένα εργαλείο επιβίωσης, καθώς περιτριφυρίζονταν πάντα από αυτοκρατορίες και νανίσχυρες χώρες. Βέβαια, είναι λίγο ευέλκτικο στο θέμα αυτό,

καθώς πουλάνε δικά τους όπλα σε πολλές χώρες»

Μιλάτε επίσης στο βιβλίο σας για την ταπεινότητα και το χαμηλό προφίλ που κρατάνε πολλοί Ελβετοί. Τον Φεβρουάριο μια τριπλή δολοφονία με όπλο έφερε στο προσκήνιο, από τη μια, τη νόμιμη οπλοκατοχή των Ελβετών που θυμίζει ΗΠΑ και, από την άλλη, τα πολύ υψηλά ποσοστά αυτοκτονιών επίσης με όπλα, σε σχέση με άλλες χώρες της Ε.Ε. Μήπως λοιπόν η οπλοκατοχή δημιουργεί πολλούς εσωτερικούς δαίμονες στη χώρα; «Η οπλοκατοχή έχει να κάνει με ένα πολιτικό σύστημα που αποφάσισε να μην έχει έναν κοινό στρατό και να υποχρεώνει τους άνδρες να έχουν μια μακρόχρονη στρατιωτική θητεία διατηρώντας ένα όπλο στο σπίτι τους. Είναι κομμάτι της εθνικής τους ταυτότητας. Αισθάνονται περήφανοι γι' αυτό. Το βλέπουν ως μέρος της δημοκρατίας τους. Και όντως οι Ελβετοί έχουν αυτοέλεγχο. Νιώθουν μια υποχρέωση ως άτομα προς την τοπική τους κοινότητα, που είναι πολύ δυνατή. Αυτό εξηγείται εν μέρει από το ελβετικό σύστημα της άμεσης δημοκρατίας όπου οι αποφάσεις παίρ-

Αφίσες με κλασικά θέματα του ελβετικού τουρισμού. Οι Ελβετοί, ως προνοητικοί, φρόντισαν να κάνουν διασπορά των επενδυτικών κινδύνων ποντάροντας την ευημερία και το μέλλον τους όχι μόνο στις τράπεζες αλλά και στην τουριστική και φαρμακευτική βιομηχανία.

«Η νοοτροπία των Ελβετών λέει: "Αν μου υποδείξεις τι να κάνω μέσα στη χώρα μου, δεν θα σε ακούσω ποτέ". Ως ανεξάρτητοι άνθρωποι που είναι, δεν τους αρέσει να τους επιβάλλουν τις απόψεις τους οι άλλοι, ιδιαίτερα αν δεν είναι Ελβετοί».

νονται από κοινού. Και οι κοινές αποφάσεις δημιουργούν υψηλό αίσθημα προσωπικής ευθύνης».

Είναι λοιπόν η χώρα παράδειγμα άμεσης δημοκρατίας; «Νομίζω πως ναι. Το καθετί αποφασίζεται από τους πολίτες! Όταν η Ελβετία έγινε μέλος του ΟΗΕ, οι άνθρωποι ψήφισαν γι' αυτό. Όταν πρόκειται να συνάψουν μια διεθνή συμφωνία, και πάλι ψηφίζουν για την απόφαση. Όταν θέλουν να κάνουν αλλαγές στο Σύνταγμα τους, πρέπει να ψηφίσουν οι ίδιοι. Οποιαδήποτε κυβερνητική απόφαση μπορεί να αμφισβητηθεί με δημοψήφισμα από τους πολίτες εφόσον μαζέψουν τις απαραίτητες υπογραφές για τη διαξαγωγή του. Οπότε οι ελβετοί πολιτικοί έχουν πάντα στο μυαλό τους πριν πάρουν μια απόφαση ότι αυτή μπορεί να ανατραπεί από τους συμπολίτες τους.

»Για παράδειγμα, πρόσφατο δημοψήφισμα αποφάσισε να θεθεί όριο στα μπόνους των τραπεζιτών. Παλαιότερο δημοψήφισμα είπε "όχι" στην πρόταση να απολαμβάνουν οι Ελβετοί περισσότερες διακοπές! Έχουν τεράστιο αίσθημα ευθύνης προς την κοινότητά τους και αντιμετωπίζουν το ζήτημα της δημοκρατίας πάρα πολύ σοβαρά. Μην ξεχνάτε ότι εδώ δεν ψηφίζουν μία φορά στα τέσσερα χρόνια. Το κάνουν κάθε τρεις μήνες. Είναι μια μεγάλη ευθύνη».

Είναι μύθος τα υψηλά εισοδήματα των Ελβετών; «Οι μύθοι των Ελβετών είναι μια μοντέρνα δημιουργία. Δεν έβλεπαν τους εαυτούς τους ως μια οντότητα, όπως ας πούμε οι Έλληνες ή οι Άγγλοι, που έχουν πολλούς εθνικούς μύθους. Τα καντόνια ήταν σαν τις αρχαίες ελληνικές πόλεις-κράτη. Υπήρχε όμως μεγάλη φτώχεια. Οι άγγλοι περιηγητές πριν από 150 χρόνια έγραφαν σοκαρισμένοι για τις αρρώστιες, την ένδεια και τους ζητιάνους στη χώρα. Τους απασχολούν, λοιπόν, πολύ οι έννοιες της ασφάλειας και της σταθερότητας και γι' αυτό θέλουν να έχουν το ελβετικό φράγκο και

Ο Ελβετός Ερρίκος Ντινάν (επάνω δεξιά) και οι γερμανικής καταγωγής Ερμαν Εσσε (επάνω) και Αλμπερτ Αϊνστάιν (δίπλα) που είχαν πολιτογραφηθεί ελβετοί πολίτες. Και οι τρεις ήταν νομπελίστες. Η Ελβετία είναι η χώρα των Νόμπελ και ο βασικός λόγος είναι ότι φρόντιζε «να αφομοιώνει με έξυπνο τρόπο τους μετανάστες που χρειαζόταν».

«Οι Ελβετοί έχουν τεράστιο αίσθημα ευθύνης προς την κοινότητά τους και αντιμετωπίζουν το ζήτημα της δημοκρατίας πάρα πολύ σοβαρά. Μην ξεχνάτε ότι εδώ δεν ψηφίζουν μία φορά στα τέσσερα χρόνια. Το κάνουν κάθε τρεις μήνες».

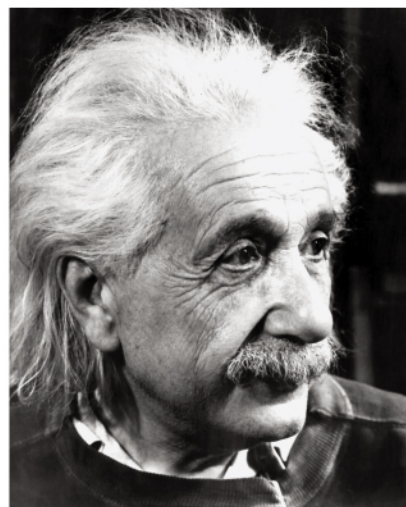
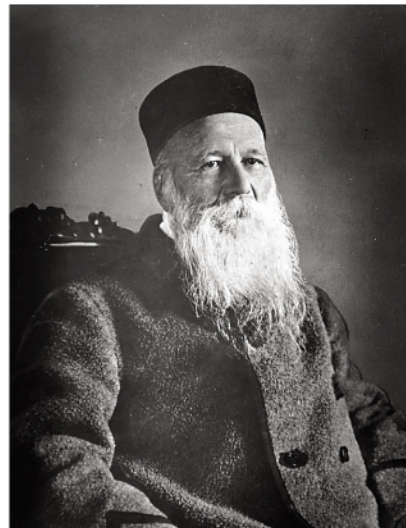
όχι το ευρώ. Έχουν μάθει τι σημαίνει φτώχεια και δεν θέλουν να επιστρέψουν σε αυτό το σκοτεινό παρελθόν. Σημειώστε δε ότι ο ελβετικός πλούτος δεν έχει να κάνει μόνο με τις τράπεζες. Έχουν μια πολύ πετυχημένη φαρμακοβιομηχανία, πολλές μικρές βιομηχανικές μονάδες, έναν πολύ κερδοφόρο τουριστικό τομέα κτλ. Επιβίωσαν εδώ και 700 χρόνια, ακόμη και όταν ήταν πάμφτωχοι. Το ζητούμενο εδώ είναι η νοοτροπία τους.

Που τους επιτρέπει να προσαρμόζονται στις εκάστοτε αλλαγές γύρω τους».

Πώς κρίνετε την κατηγορία ότι η Ελβετία είναι ένας διεφθαρμένος φορολογικός παράδεισος; «Νομίζω ότι αυτό είναι μια επιφανειακή άποψη που παίζει με τα στερεότυπα. Πολλοί λένε ότι οι Ελβετοί παίρνουν ό,τι μπορούν από άλλες χώρες και ότι οι πολίτες αυτών των χωρών πρέπει να πληρώνουν

φόρους στη χώρα τους. Οι Ελβετοί όμως λένε: "Δεν είναι δική μας υποχρέωση αλλά καθήκον των κρατών από όπου προέρχονται οι καταθέτες να συλλέγουν σωστά και δίκαια τους φόρους από τους πολίτες τους».

Δεν νομίζετε ότι είναι σημαντικό οι Έλληνες να κατανοήσουν την ελβετική νοοτροπία, ώστε να μπορούν να διαπραγματευτούν μαζί τους για τις

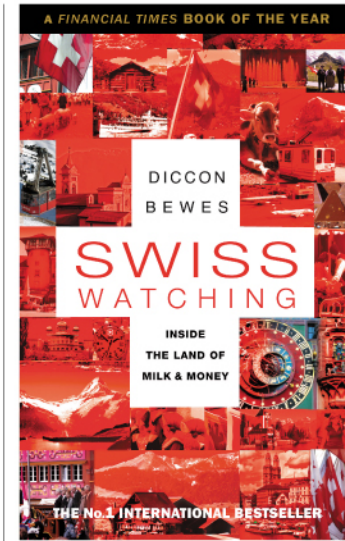

λίστες των φοροφυγάδων; «Η νοοτροπία των Ελβετών λέει: "Αν μου υποδείξεις τι να κάνω μέσα στη χώρα μου, δεν θα σε ακούσω ποτέ". Ως ανεξάρτητοι άνθρωποι που είναι, δεν τους αρέσει να τους επιβάλλουν τις απόψεις τους οι άλλοι, ιδιαίτερα αν είναι ξένοι. Εκνευρίζονται ακόμη και με τις αποφάσεις της δικής τους κεντρικής κυβέρνησης στη Βέρνη».

Παρ' όλα αυτά η Ελβετία, με ειδικές φορολογικές ρυθμίσεις, έχει γίνει μαγνήτης για εταιρείες που θέλουν να αποφύγουν την υψηλή φορολόγηση. Δεν είναι αναπόφευκτο ότι άλλες χώρες θα τους ασκήσουν πίεση γι' αυτό το φαινόμενο; «Αυτό που δεν γνωρίζουν πολλοί είναι ότι λόγω του ομοσπονδιακού συστήματος, το κάθε καντόνι είναι υπεύθυνο για τον τρόπο φορολόγησης των εταιρειών. Οπότε υπάρχει φορολογικός ανταγωνισμός μεταξύ των καντονιών. Κάτι φυσιολογικό για ένα ομοσπονδιακό σύστημα, νομίζω».

Δεν σας προβληματίζει, τελικά, καθόλου το τραπεζικό σύστημα της χώρας; «Κοιτάξτε, ακόμη και αν δεν είστε εκατομμυριούχος, μπορείτε να βάλετε τα χρήματά σας εδώ με τη σιγουριά ότι είναι ασφαλή. Γιατί; Επειδή εδώ δεν θα υπάρξει μια δικτατορία σε δέκα χρόνια. Η οικονομία δεν θα καταρρεύσει. Οι απεργίες δεν θα μπλοκάρουν τη χώρα. Η ελβετική νοοτροπία που έχει καλλιεργήσει αυτή την εικόνα ασφαλείας για τη χώρα είναι πιο σημαντική ως πόλος έλξης ξένων κεφαλαίων, νομίζω, και από αυτό ακόμα το θέμα του απορρήτου των τραπεζών».

Οι Ελβετοί φαίνονται να το διασκεδάζουν πάντως με τα σχόλια των ξένων για τη νοοτροπία τους, επενδύοντας με χιούμορ επάνω σε αυτά. Φίλη μου έχει κάνει δώρο μια μικρή δερμάτινη κόκκινη τσάντα όπου αριστερά και δεξιά από τον λευκό ελ-

Το εξώφυλλο του «Swiss Watching». Οι «Financial Times» το συμπεριέλαβαν ανάμεσα στα 100 καλύτερα βιβλία του 2010 θεωρώντας το ένα από τα σπουδαιότερα που γράφτηκαν ποτέ για την Ελβετία.

βετικό σταυρό γράφει «Κανένα ρίσκο» - «Καμία διασκέδαση» και από κάτω του «Ελβετική φιλοσοφία». «Αν δείτε τις τουριστικές τους αφίσες είναι πολύ αυτοσαρκαστικές και βλέπουν με χιούμορ την κριτική που τους ασκείται από το εξωτερικό. Παίζουν έξυπνα με τα εθνικά τους στερεότυπα. Και δείχνουν στον έξω κόσμο ότι έχουν χιούμορ. Μην ξεχνάτε ότι έχουν τεράστια πείρα στον τουρισμό. Ο μαζικός τουρισμός ξεκίνησε στην Ελβετία πριν από 150 χρόνια με την επίσκεψη του Άγγλου Τόμας Κουκ,

που έφερε ένα οργανωμένο γκρουπ αγγλων περιηγητών εδώ! Τα πολλά ξενοδοχεία, οι πυκνές σιδηροδρομικές γραμμές, τα τουριστικά καταστήματα είναι ελβετικά κατορθώματα!»

Ο Καποδίστριας οργάνωσε μέσω των Ρώσων το ομοσπονδιακό σύστημα των ελβετικών καντονιών και είναι εθνικός ήρωας της χώρας. Πιστεύετε ότι αν είχε εφαρμόσει τότε το ομοσπονδιακό σύστημα των καντονιών και στην Ελλάδα, η χώρα μας σήμερα θα ήταν η Ελβετία των Βαλκανίων; «Πιθανόν όχι. Τα καντόνια είχαν ιστορία εκατοντάδων χρόνων. Δεν εφευρέθηκαν ξαφνικά τον 19ο αιώνα. Οι Ελβετοί είχαν αυτό το σύστημα σκέψης και πράξης πάντα. Αυτό που έκανε ο Καποδίστριας δεν ήταν ένα νέο σύστημα. Αλλά ένας νέος τρόπος να δουλεύουν μαζί όλοι οι κάτοικοι. Θα ήταν πολύ δύσκολο να επιβάλει κανείς ένα κεντρικό σύστημα λήψης αποφάσεων σε μια χώρα που δεν έχει τέτοια παράδοση. Η Ελβετία δεν είχε ποτέ έναν πρόεδρο, έναν βασιλιά ή έναν μεγάλο αρχιστράτηγο. Πάντα οι αποφάσεις των κατοίκων της ήταν συλλογικές».

Δεν είναι ευρέως γνωστά επίσης πολλά επιστημονικά, πολιτιστικά και τεχνολογικά επιτεύγματα των Ελβετών. Π.χ., αναλογικά με τον πληθυσμό τους έχουν το υψηλότερο ποσοστό κατόχων του βραβείου Νόμπελ στον κόσμο! Πού οφείλεται αυτό; «Ναι, και ελάχιστοι επίσης ξέρουν ότι πράγματα σαν το LSD ή η ηλεκτρική οδοντόβουρτσα είναι εφευρέσεις των Ελβετών. Αυτό οφείλεται μάλλον στην ταπεινότητά τους, που δεν τους αρέσει να επιδεικνύονται. Και μην ξεχνάτε ότι είναι μια χώρα που αφομοίωσε με έξυπνο τρόπο τους μετανάστες που χρειαζόταν. Π.χ., έχουν τόσα Νόμπελ γιατί δίνουν εύκολα την ελβετική υπηκοότητα σε ταλαντούχους ξένους επιστήμονες, όπως έκαναν και με τον Αϊνστάιν και πολλούς άλλους!»